

Etiska aspekter i gränslandet extrem prematuritet-sen abort

Niklas Juth

Docent, medicinsk etik, KI, CHE
(Stockholm Centre for Healthcare
Ethics)

Inget jäv att ange!

Fråga - farhåga

- Undergräver den tidigare vården av extremt prematura barn aborträtten?

Fråga - farhåga

- Undergräver den tidigare vården av extremt prematura barn aborträtten?
  - Bör man kunna vägra någon med extremt prematurt barn/foster livräddande insatser med hänvisning till att barnet/fostret inte har uppnått gränsen för legal abort?

Fråga - farhåga

- Undergräver den tidigare vården av extremt prematura barn aborträtten?
  - Bör man kunna vägra någon med extremt prematurt barn/foster livräddande insatser med hänvisning till att barnet/fostret inte har uppnått gränsen för legal abort?
  - Bör man kunna vägra någon abort med hänvisning till att barnet/fostret kan räddas till livet utanför livmodern?

Fråga - farhåga

- Undergräver den tidigare vården av extremt prematura barn aborträtten?
- Ja, kanske, åtminstone om följande tre premisser är uppfyllda!

Premiss 1

- ”*En (och endast en) egenskap hos fostret/barnet (och ingen annan) bestämmer om det är moraliskt försvarbart med abort*”
- Rimligt?

3 grundläror

- Livets helgd
- Konsekvensetik
- Rättighetsetik

Livets helgd

- Två premisser
  - 1) Foster (åtminstone vissa) har samma moraliska status som födda individer
  - 2) Det alltid är fel att (åtminstone aktivt och avsiktligt) döda en varelse med denna moraliska status

Livets helgd

Fostret i centrum

- Det finns en egenskap, E, som människor kan ha, som gör det fel att döda dem
- Foster får E vid tidpunkten T
- Abort är fel från T och framåt
- Förslag på E:
  - Själ (oklart när)
  - Medvetande (trimester 1-2)
  - Intressen (trimester 2 - efter förlossning)
  - LIVSDUGLIGHET
  - Potentialitet för något av ovan (problem...)
- Hur motivera vad E är?
- Kan E framträda gradvis?

Premiss 2

- "Abort bör vara juridiskt tillåtet om och endast om det är moraliskt försvarbart"
- Rimligt?

Abortetiska frågor

Inget nödvändigt samband mellan svar på olika huvudfrågor!

INDIVID

- Kan abort vara riktigt att göra?
- Av vem?
- När?
- Hur ska en god människa tänka kring abort?

SAMHÄLLE

- Ska abort vara tillåtet?
- För vem?
- På vilka villkor?
- Hur ska ett rättvist/gott samhälle förhålla sig till abort?

Konsekvensetik

Alla berörda parter räknas

- Fostret, kvinnan, mannen, familjen, personalen, barn man kunde skaffa senare, andra...?
- Intresse-avvägningar
- Vad påverkar fostrets/barnets chanser till ett gott liv?
- Sammanhanget betydelsefullt (samhälle, ekonomi...)
- Individfrågorna svåra att avgöra – samhällsfrågorna i centrum

Rättighetsetik

- Utgångspunkt: tesen om självägande...
- Slutsats: kvinnan bestämmer.
- Judith Jarvis Thomson: "A Defence of Abortion"

Samhällsfrågan

två huvudlinjer

Plikt- och rättighetsetik

- Det som är moraliskt fel ska vara förbjudet
- Om abort är fel ska det vara förbjudet, annars inte
- Ingen hänsyn till effekterna av lagen, det viktiga är vad den säger

Konsekvensetik

- Vad lagen ska förbjuda beror på effekterna i samhället
- Även om abort är fel eller ett stort moraliskt problem kanske det ska tillåtas
- Regleringen av abort delvis oberoende av hur moraliskt problematiskt abort är

Premiss 3

- ”Det får inte finnas någon överlappning mellan (försvarbar) abort och insatser för att rädda extrema prematurer”
- Rimligt?

”LIVSDUGLIGHET”?